

Suriyeli Göçmen Çocukların Eğitim Gereksinimleri ve Okula Uyum Süreçlerinde Karşılaştıkları Güçlükler

Elif ALEMİN¹

Fatma Özge ÇAVUŞ BEKCE²

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geliş Tarihi : 11/09/2021

Makale Kabul Tarihi : 08/11/2021

Anahtar Kelimeler:

Göçmen Çocuk, Okula Uyum, Eğitime Erişim, Eğitim Hakkı.

ÖZET

Ülkelerinde yaşanan iç savaş ve çatışmalar nedeniyle evlerini ve yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalan Suriye uyruklu insanlar komşu ülkeler başta olmak üzere dünyanın pek çok ülkesine göç etmek durumunda kalmıştır. Gerek göç öncesinde gerekse de göç sürecinde hayatta kalma mücadelesi veren ve birçok sorunla karşılaşan Suriyeli nüfus için yerleştikleri ülkelerde de sorunlarla çevrelenen bir yaşam söz konusu olmaktadır. Kuşkusuz yaşanan göç sürecinde en çok etkilenen gruplar arasında ise çocuklar yer almaktadır. Göçmen çocukların kayıp nesiller olmaması ve geleceğe umutla bakabilmeleri için yalnızca temel gereksinimlerinin karşılanması değil aynı zamanda insan haklarının gerektirdiği bir yaşama sahip olmaları mümkün kılınmalıdır. Çocuğun eğitim hakkı üzerinde önemle durulması gereken konular arasında yer almaktadır. Bu çalışma, Suriye’de yaşanan olaylar nedeniyle Türkiye’ye göç etmek zorunda kalan göçmen çocukların göç süresince karşılaştıkları sorunları, okula uyum süreçlerini ve eğitim süresince karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Bu açıdan, Türkiye’de bulunan göçmen çocukların eğitim ve okula uyum süreçlerinde karşılaştığı tüm sorunları görünür kılmak, konunun önemi hakkında alan yazın bilgilerini yansıtarak öneriler sunmak amaçlanmıştır.

Educational Needs of Syrian Immigrant Children and Difficulties Encountered in the Process of Adaptation to School

ARTICLE INFORMATION

Submission Date : 11/09/2021

Accepted Date : 08/11/2021

Keywords:

Migrant Child, School Adjustment, Access To Education, Education Right.

ABSTRACT

Having to leave their homes and residences due to the civil war and conflicts in their countries, Syrians migrated to many countries worldwide, especially to neighbouring countries. In the countries where they settled, they have kept struggling to survive and also have encountered many problems. Indeed children are among the groups which are the most affected by the migration process. To bring migrant children hope for the future, not only should their basic needs be satisfied, but they should also live in line with human rights. In this regard, children's right to education is among the issues that are needed to be addressed. This research covers the problems that refugee children who had to migrate to Turkey due to the events in Syria faced, their adaptation to school during their educational journey. In this respect, it aims to clarify the education-related difficulties of refugee children, all the problems they face in adapting to school and offer suggestions by reflecting the literature on the importance of the subject.

¹ Okul öncesi öğretmeni, elifaleminn@gmail.com, ORCID Number: <https://orcid.org/0000-0002-9973-413X>

² Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, karmate06@gmail.com, ORCID Number: <https://orcid.org/0000-0002-6404-1923>

1. Giriş

Doğal afetler, görüş farklılıkları, iç savaş ve çatışmalar, siyasal ve ekonomik nedenlerle insanların yaşadıkları yerleri terk etmek zorunda kalması oldukça eski bir durumdur. Son yüzyılda dünya çapında artış gösteren çatışma ortamı, inanç temelli zulüm olayları, insan hakları ihlalleri ve ekonomik anlamda yaşanan sıkıntılar göç eden insan nüfusunun artmasına neden olmuştur (Nurdoğan, Dur ve Öztürk, 2016). Bu durumun en yakın örneklerinden biri de 2011 yılı Mart ayında Mısır ve Tunus'ta başlayan ve birçok ülkeye yayılan, "Arap Baharı" olarak adlandırılan halkın protestolarından sonra ortaya çıkan göçlerdir (Sözer ve Işiker, 2021). Suriye de 2011 yılında bu durumdan etkilenmiş ve bununla birlikte ülke genelinde meydana gelen şiddet olaylarının iç savaşa çevrilmesiyle Suriye uyruklu insanlar ülkelerini terk etmek zorunda kalmışlardır. Suriye uyruklu insanların yarısına yakını komşu ülkelere kaçmış ya da kendi ülkelerinin içinde yerlerinden edilmişlerdir. Suriye uyruklu insanların büyük bir kesimi başta Türkiye olmak üzere birçok komşu ülkelere göç etmişlerdir (Aktaş, 2018). Türkiye, Suriye'de iç savaş başladığı günden bugüne "açık kapı" politikası izlemektedir. Türkiye, Suriye'den göç ederek gelen insanları önce "misafir" olarak kabul etmiş, ardından "geçici koruma" statüsü tanıyarak bu insanların yaşam şartlarını kolaylaştırmaya çalışmıştır (Yıldırım ve İslamoğlu, 2016).

Türkiye'de yaşam sürdüren göçmenlerin kültürel uyum konusunda sıkıntı yaşadıkları, barınma ve beslenme ihtiyaçlarını karşılayamama, dil problemi nedeniyle sosyal ilişkiler kuramama, geleceğe yönelik karamsar düşünceler içinde olma, kültürel farklılıklar ve suç işlemeye dönük yönelimlerinin olması gibi problemlerle karşılaşmaktadırlar (Buz, 2008; Korkut, 2010; Reçber, 2014). Kuşkusuz bu durumlardan en çok etkilenen kesim çocuklardır. Göç sürecinde karşı karşıya geldikleri durumlar sebebiyle travmatik tecrübeler yaşayan çocuklar için göç oldukça zorlu geçen bir süreçtir (Emin, 2019; Eren, 2019). Göçmen çocuklar savaşın doğurduğu sonuçların en başında psikolojik sorunlar ve devamında okulu bırakma, suça eğilim, çocuk işçiliği ve küçük yaşta evlilik gibi sorunlarla karşılaşmaktadır (UNICEF, 2017). Karşılaştıkları bu sorunlar göçmen çocukların tüm gelişim alanlarını olumsuz yönde etkilemektedir. Göçmen çocukların çocuk işçiliği ya da küçük yaşta evlilik gibi sebeplerle eğitim haklarından faydalanamaması onların eğitimsiz bireyler olarak hayatlarını sürdürmelerinden olmaktadır (Eren, 2019). Göçmen çocukların eğitime kaldıkları yerden devam edebilmeleri kolay bir süreç değildir. Bu çocukları göçe zorlayan travmatik deneyimleri, farklı kültüre sahip olmaları, göç sürecinde yaşadıkları, dil problemleri gibi etkenler birtakım zorluklara sebep olduğu gibi çocukların okula uyum süreçlerini de geciktirmektedir (Şeker ve Aslan, 2015). Göçmen çocukların kayıp nesiller olmaması ve geleceğe umutla bakabilmeleri için yalnızca temel gereksinimlerinin karşılanması değil aynı zamanda insan haklarının gerektirdiği bir yaşama sahip olmaları mümkün kılınmalıdır. Şu an Türkiye'de bulunan göçmen çocuklar, gelecek yıllarda büyük olasılıkla bu ülkeyi ülkeleri olarak görececek ve kendilerini Türk olarak ifade edeceklerdir (Yenen ve Ulucan, 2020).

Bu araştırma göçün en riskli kesimi olan çocukları ele almaktadır. Çocuğun eğitim hakkı, üzerinde önemle durulması gereken konular arasında yer almaktadır. Suriye uyruklu göçmen çocukların sorunlarına dikkat çekmeyi amaçlayan bu araştırma, Suriye'de yaşanan olaylar nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda kalan çocukların göç süresince karşılaştıkları sorunları, okula uyum süreçlerini ve eğitim süresince karşılaştıkları sorunları ele almaktadır. Bu açıdan, Türkiye'de bulunan göçmen çocukların eğitim ve okula uyum süreçlerinde karşılaştığı tüm sorunları görünür kılmak, konunun önemi hakkında alan yazında bulunan bilgileri yansıtarak öneriler sunmak amaçlanmıştır.

2. Göçmen Çocuk ve Göç

İnsanlar farklı nedenlerle yaşadığı ülkeden başka ülkelere gitmek durumunda kalabilmektedir. Bazı insanlar daha iyi yaşam şartlarına ulaşabilmek için başka topraklara göç ederken bazıları terör, doğal afet, savaş gibi nedenler ile başka ülkelere göç etmek zorundadır (Başar vd. 2018). Göç

kavramı; sebebi her ne olursa olsun bir bireyin yaşadığı yerden başka bir yerde temelli yaşamak üzere yer değiştirmesini ifade etmektedir (IOM, 2009). Türk Dil Kurumu'na göre göç; toplumsal, ekonomik, siyasi nedenler ile insanların veya toplulukların bulunduğu yerleşim yerinden ayrılarak başka bir yerleşim yerine gitme durumu, taşınma olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2011). Türkiye'nin tarihi, bulunduğu coğrafi konumu sebebiyle küçük veya büyük ölçekli göçlere kucak açmaktadır (Sever, 2020). Suriye'de 2011 yılında başlayan iç savaş nedeniyle oluşan güvensizlik duygusu sebebiyle insanlar hayatlarını kurtarmak amacıyla ülkelerini terk etmektedir. Ruhsal ve fiziki anlamda daha sağlıklı yaşayabilecekleri yeni yaşam alanları aramaya yönelmektedir (Şahin, 2020). Suriye'nin sınırı olan ülkeler arasından göç durumundan en çok etkilenen ülke Türkiye'dir (Karademir ve Doğan, 2019). Türkiye'ye sığınan Suriye uyruklu göçmenlerin daha çok İstanbul, İzmir, Bursa, Konya, Adana, Hatay, Gaziantep, Mersin, Kilis ve Şanlıurfa gibi illerde yaşam sürdürdükleri görülmektedir (Boylu ve Işık, 2020). Bu illerde yaşam sürdürenler arasında en dezavantajlı grup ise çocuklardır. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün (GİGM) 2021 yılı Nisan ayı verilerine göre Türkiye'de bulunan 0-18 yaş aralığındaki geçici koruma altına alınan Suriye uyruklu göçmen çocukların sayısı 1.740.283'tür (GİGM, 2021). Boylu ve Işık'ın (2019) yaptığı bir araştırmaya göre Türkiye'de yaşayan göçmenlerin iki milyona yakını ilkökul ve üniversite eğitimi alabilecek yaş (7-29) aralığındadır.

Türkiye'ye çeşitli sebepler ile gelen Suriye uyruklu insanlar ilk dönemlerde, devlet tarafından "misafir" olarak tanımlanmıştır. İlerleyen zaman içerisinde toplumun önemli bir kısmı sığınmacı, göçmen veya mülteci gibi kavramlarla nitelendirmişlerdir. Bu kavram kargaşasının giderilmesi için göçmen ve mülteci kavramları ile ilgili tanımlar verilecektir (Büyükhan, 2021). Türkiye'deki Suriye uyruklu insanlarla ilgili birçok kavram arasından neden "göçmen" kavramının kullanıldığı gerekçeleriyle birlikte ilgili tanımlar aşağıda verilmiştir. Kavramların birbirinden ayrılma noktası ülkelerin o insanlara tanımak istediği haklara göre değişiklik gösterebilmektedir. Mülteci; ülkelerinde meydana gelen savaş olayları nedeniyle veya dini, ırkı, milliyeti, siyasi düşünce veya sosyal gruba dahil olması nedeniyle eziyete uğrayacağından korkmasıyla birlikte haklı sebepleri ile vatandaşı olduğu ülkeyi terk eden, başka bir ülkeye sığınma isteğinde bulunan vatansız kişiye belli işlemlerden sonra verilen statüyü ifade etmektedir (GİGM, 2021b). Ancak 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 1/B maddesinde, "1 Ocak 1951'den önce meydana gelen olaylar" ifadesini Türkiye, "1 Ocak 1951'den önce Avrupa'da meydana gelen olaylar" şeklinde anladığını bildirerek onaylamıştır. Dolayısıyla 1951 Cenevre Sözleşmesi ile Türkiye'de yaşayan Suriye uyruklu insanların tanımlanmasına yönelik tarih ve coğrafi kısıtlama getirilmiştir. Bu kısıtlamayı ortadan kaldırmak için Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin 1967 Protokolü imzalanmıştır. Bu protokol ile birlikte tarih kısıtlaması kaldırılmış fakat coğrafi kısıtlamanın kaldırılması için herhangi bir düzenleme yapılmamıştır (Büyükhan, 2021). Bu sebeple sadece Avrupa kıtasındaki ülkelere gelen kişileri "mülteci" statüsünde kabul edilmektedir. Türkiye bu protokolü, coğrafi çekince koşuluyla imzaladığından Suriye'den Türkiye'ye gelenlere geçici koruma statüsü verilmiştir (İlkyaz, 2020).

Göçmen kavramının evrensel nitelikte kabul edilmiş bir tanımı bulunmamaktadır. Literatürde göçmen ve mülteci kavramlarının ayrıldığı nokta net bir şekilde ifade edilmemiştir. Bundan dolayı bu araştırmada kullanılan "göçmen" kavramı en genel ifade ile göç etme sebebi her ne olursa olsun bir yerden başka bir yere yerleşmiş olan kişiyi ifade etmektedir (Göç Terimleri Sözlüğü, 2009).

3. Çocuk Hakları Çerçevesinde Göçmen Çocuk

Çocuk hakları bağlamında "göçmen" ve "çocuk" kavramlarını irdelediğimizde, çocukların gelişimine yönelik her türlü hak çocuklara tanınmıştır. Buna istinaden Türkiye'nin de taraf olduğu Çocuk Hakları Sözleşmesi (ÇHS) ile sözleşmeye taraf ülkelerin kendi topraklarında göçmen ya da sığınmacı olan çocukların sözleşmede bulunan tüm haklardan yararlanması için gerekli müdahaleleri yapmak zorunda oldukları açıkça belirtilmiştir (ÇHS, 1981).

Göçmen çocukların hangi sebeple, kimlerle ya da ne zaman geldiği göz önünde bulundurulmaksızın pek çok ihtiyacı ihtiyaçları bulunmaktadır (Şeker, 2015). Göçmen çocukların bireysel ihtiyaçları diğer çocukların ihtiyaçlarına benzer bir yapıdadır. Bunlar evrensel ihtiyaçlardır (Pinson ve Arnot, 2007). Bu temel ihtiyaçlar Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ayırım gözetmeksizin bütün çocuklara eşit şekilde sunulmuştur. Bu çerçevede, en temel haklardan olan çocuğun eğitim hakkından söz edilebilir. ÇHS'de ifade edildiği üzere temel bir hak olarak göçmen çocuğun eğitim hakkı güvence altına alınmıştır. Çocuklara tanınan eğitim hakkı ile yerleştikleri ülkeye uyum sorunu yaşayan göçmen çocukların sorunları da çözülebilir. Göçmen çocukların ülkeye uyumunun kolaylaşmasında okulların önemli bir payı olduğu düşünülmektedir. Okullar, yeni çevreye başarılı bir uyum gerçekleştirmek için uygun ortamı sunmaktadır (Uluocak, 2009).

Göçmenlerin uyum sorununun çözümü için eğitim politikalarına büyük önem verilmektedir. Göçmen çocukların ülkeye toplumsal uyumunda eğitim kurumlarının önemli bir işlevi bulunmaktadır (Şahin, 2020). Türkiye günümüzde sayısı 3,5 milyonu geçen Suriye uyruklu göçmenlere ülkesini açmış olmakla birlikte 3,5 milyon kişinin yaklaşık yarısını (%47,3'ü) çocuk nüfusu oluşturmaktadır. Çocuk nüfusun fazla olması eğitim ihtiyacının gündeme gelmesine neden olmaktadır. Ancak günümüzde, göç nedeniyle gelen göçmen çocukların, eğitim sistemi ve öğretmen algıları gibi birçok konu farklı değişkenlere bağlı olarak problemler çıkarmaya halen devam etmektedir (Şahin, 2020).

4. Türkiye'deki Göçmenlerin Güncel Durumu

Yaklaşık on yıldır Türkiye'de hayat sürdüren Suriye uyruklu göçmenlerin sayısında ciddi bir artış görülmektedir. Türkiye'de yaşamlarını sürdüren geçici koruma altında kayıtlı olan Suriye uyruklu insan sayısı 31 Mart 2021 itibari ile Şubat (bir önceki ay) ayna göre 9 bin 421 kişi artış göstermiştir (GİGM, 2021).

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün 2021 Nisan ayı verilerine göre, Türkiye'de bulunan ve geçici koruma altına alınan Suriye uyruklu göçmen sayısı 3 milyon 671 bin 811 kişi olarak belirtilmiştir. Bu kişilerin 1.975.041'i erkek, 1.696.770'i ise kadındır. Geçici koruma altındaki çocuk göçmenlerin yaş ve cinsiyetlerine göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1: Türkiye'de geçici koruma altında bulunan Suriye uyruklu çocukların sayısı

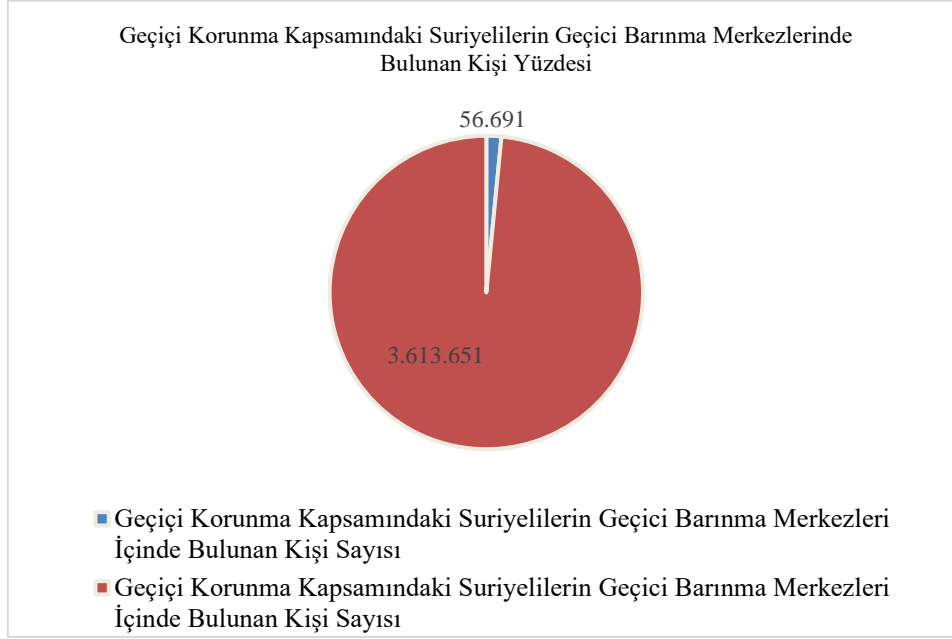
Yaş Aralığı	Erkek	Kız	Toplam
0-4	259.710	242.441	502.151
5-9	289.417	271.821	561.238
10-14	217.525	204.345	421.870
15-18	137.373	117.651	255.024
TOPLAM	904.025	836.258	1.740.283

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2021a)

Tablo 1'e göre, Türkiye'de bulunan 0-18 yaş aralığındaki geçici koruma altına alınan Suriye uyruklu göçmen çocukların sayısı 1.740.283'tür. Bu grubun içinde bulunan çocuklarının 836.258'i (%48) kız ve 904.025'i (%52) erkektir. Tablodan anlaşılacağı üzere geçici koruma altındaki Suriyeli insan sayısının yaklaşık yarısını (%47,3'ünü) çocuklar oluşturmaktadır.

Türkiye'de yaşayan Suriye uyruklu göçmenlerin %13,6'sını 0-4 yaş arası, %15,2'sini 5-9 yaş arası, %11,48'ini 10-14 yaş arası ve %6,9'unu 15-18 yaş arasındaki çocuklar oluşturmaktadır.

Şekil 1: Geçici korunma kapsamındaki Suriyelilerin geçici barınma merkezlerinde bulunan kişi sayısı

Kaynak: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021 (*28.04.2021 tarihi itibarıyla)

Şekil 1’de Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün 2021 Nisan ayı verilerine göre geçici barınma merkezlerinde kalan Suriye uyruklu göçmen sayısı 56 bin 691 kişi olarak belirtilmektedir. Geçici barınma merkezlerinin dışında yaşayan Suriye uyruklu göçmen sayısı ise 3.613.651 kişi olarak belirtilmiştir. Geçici barınma merkezleri dışında (şehirlerde, köylerde) yaşayan insan sayısı neredeyse Suriye uyruklu göçmen nüfusunun tamamı denecek kadar fazladır. Geçici Eğitim Merkezleri (GEM), okul çağına gelmiş Suriye uyruklu çocuklara yönelik hem kamplarda hem de kamp dışı faaliyette bulunan, Suriye müfredatından ayrılmayarak Arapça dilinde eğitim veren ilköğretim ve ortaöğretim düzeyindeki okullardır (Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2014). Fakat 2016-2017 eğitim ve öğretim yılında Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) önemli bir değişikliğe giderek geçici eğitim merkezlerinin kademeli olarak kapatılmasına karar vermiştir. Göçmen çocukların kayıtları devlet okullarına alındığı ve eğitimlerine orada devam ettikleri belirtilmektedir (İlkyaz, 2020).

5. Göçmen Çocukların Göç Süresince Karşılaştıkları Sorunlar

Göç eden insanların bu süreçte edindikleri deneyimler birbirinden farklılık gösterebilmektedir (Mcbrien, 2005; akt. Sever, 2020). Ayrıca engelli bireylerde bu süreci deneyimlemektedir. Menşe ülkelerinde (Suriye) yaşanan iç savaşlar, terör olayları veya uluslararası boyuttaki arbedelerin ortasında kalan insanlar göç öncesi, göç süresi ve göç sonrasında kötü muameleye maruz bırakılma sonucu sağlık haklarından yoksun kalarak kalıcı hasarlar ile karşılaşabilmektedir (Alsancak, 2020). Bahsedilen süreçte yaşanan sıkıntılar üç şekilde tanımlanmaktadır. Bunlar; menşe ülkelerinde yaşananlar, göç etme esnasında yaşananlar ve yeni yaşamlarını sürdürecektikleri ülkelere yerleştiklerinde karşılaştıkları sıkıntılardır (Sever, 2020; Şahin, 2020).

Birçok göçmen daha **göç etmeden önce** menşe ülkelerindeyken şiddetin farklı biçimlerine maruz kalabilmekteyken, yaşam yerlerini hatta ailesini de kaybedebilmektedir. Bu yaşanan kayıplar sonucunda birçok travmatik tecrübeler elde ederler. Göçmen çocukların yaşadıkları travmatik olaylar onların tüm gelişim alanlarına zarar vermektedir (Sever, 2020). Diğer yandan menşe ülkelerinde

yaşanan iç savaş, terör olayları veya uluslararası boyuttaki arbedelerin ortasında kalan insanlar daha göç öncesi süreçte kötü muameleye maruz bırakılmaları sonucu sağlık haklarından yoksun kalarak kalıcı hasarlar ile karşılaşabilmektedir. Bu bağlamda iki farklı dezavantajlı duruma sahip bireylerden bahsetmek mümkündür. Dezavantajlı durum; engelli olma durumu ve göçmen olarak açıklanabilir (Alsancak, 2020). Dezavantajlı gruptaki bireylerin ihtiyaç duyduğu araç-gereç ve sağlık malzemelerine ulaşma konusunda sorunlar ile karşılaşabilmektedirler.

Göç etme sırasında karşılaştıkları sorunlar; şiddete uğramak, zor yaşam koşulları, beslenme sorunları, geleceğe dönük belirsizlik ve birincil bakım veren kişiden ayrılmak zorunda kalmak olarak belirtilmektedir (Kirmayer ve diğerleri, 2011). Göç etme sırasında yaşanan sorunların çoğu psikolojik açıdan kalıcı hasarlar bırakmaktadır.

Göçmenler yerleştikleri ülkeye sağlık, gıda, barınma, eğitim, kültürel uyum, dil gibi sıkıntıları ve uyum sorunlarıyla birlikte gelmektedir (Korkut, 2018). Göç eden insanların en temel sorunları olan fiziksel gereksinimlerini giderebilmektir. Bir sonraki en başat problemi ise yerleştikleri ülkenin dilini, törelerini, değerlerini, kurallarını benimseyerek o topluma adapte olmaktır (Temiz, 2020). Bunların yanı sıra göç, insanlarla birlikte farklı kültürleri de getirmiştir. Bu bağlamda farklı kültürlerle sahip insanların toplumsal uyum içerisinde yaşamlarını sürdürmeleri beraberinde önemli sorunları da getirmiştir (Aksoy, 2012). Hiç bilmedikleri bir yerde yaşamaya başlayan bu insanların birtakım kültürel ve sosyal uyum sorunları da ortaya çıkmaktadır (Biçer ve Özaltun, 2020).

Birçok olay ya da duruma bağlı olarak zorluklarla mücadele etmeye çalışan göçmenler ev sahibi ülkedeki çevresel etmenlerden de etkilenmektedirler. Göçmenler yeni bir yaşam kuracakları ülkedeki barınma, sağlık, eğitim gibi birçok alanda sorunlar ile karşılaşmakla birlikte bu hizmetlere ulaşmakta sıkıntı yaşamaktadır (Sever, 2020). Örneğin; göçmen çocuklar eğitim süreçlerinde dil sorunu ile karşılaşabilmektedir. Göç eden insanların yerleştiği ülkede kendisini ifade edebilme yetisi, çevresindeki insanlarla iletişim kurmanın temel aracının dil olduğu düşünülürse, dilin farklı olması hem göçmenler hem de ülke vatandaşları yönünden birtakım sorunları da beraberinde getirir. Dil sorunu göçmenlerin hem gündelik hayatlarında hem de hizmet aldıkları kurumlarda sık sık karşılarına çıkmaktadır. Bahsi geçen kurumlara örnek olarak okullar verilebilir (Uzun ve Bütün, 2016). Okullarda dil sorunu ve kültür farklılığı nedeniyle akranları tarafından zorbalığa uğrayan göçmen çocukların bir bölümü aynı sınıfta bulunduğu akranlarına karşı şiddet uygularken, bir kısım çocuk ise okulu terk etmektedir (Tanrıku, 2017).

Tüm toplumlarda bilindiği üzere göç eden toplumlarda da en riskli, en kırılgan ve en zayıf grubu çocuklar oluşturmaktadır (Emin, 2019; Sever, 2020). Göç eden toplumdaki çocukların, yerleştikleri ülkedeki eğitim-öğretim sistemine ve sosyal yapısına uyum sağlamak oldukça zor bir süreci işaret etmektedir. Kaliteli eğitim sayesinde çocuk kendine ve de içinde bulunduğu topluma yarar sağlayan bir birey haline gelmektedir. Eğitim aracılığı ile ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik durumuna dahil olma fırsatı bulabilir ve bu sayede göçmen çocukların ev sahibi ülkeye uyumunu kolaylaştırabilirler (Emin, 2019).

6. Göçmen Çocukların Eğitim Sürecinde Karşılaştığı Sorunlar

Mağduriyetler yaşayarak başka bir ülkeye sığınan göçmen çocuklarının eğitimi oldukça önemli bir konudur. Yapılan çalışmalarda; göçmen çocukların eğitim sürecinde yaşadıkları dil yetersizlikleri, ebeveynlerinin eğitim sürecini anlayamamasından kaynaklanan sorunlar, farklı ırka sahip olmaları nedeniyle maruz kaldıkları ayrımcılık ve ayrımcılığa bağlı olarak okula uyum sorunu, yoksulluk sebebiyle çocuk işçiliği ve çocuk evliliği, yine yoksulluğa bağlı olarak okula ulaşım sorunu gibi yaşadıkları birçok sorun ortaya konulmuştur (Dinler ve Hacifazlıoğlu, 2020; Sever, 2020; Uzun ve Bütün, 2016).

Göçmen çocukların eğitim sürecinde karşı karşıya geldikleri en büyük sorun dil olarak karşımıza çıkmaktadır. Sever'in (2020) yaptığı çalışmada 9-17 yaş aralığındaki göçmen çocukların

Türkiye'ye geldiği zamanlarda Türkçeyi bilmedikleri için derslerde sıkıntı yaşadıklarını, bazı akranlarının onlara karşı alaycı tavırlarından rahatsız olduklarını fakat zamanla bu sorunun aşıldığı ve çocukların iletişim kurabildikleri sonucuna ulaşmıştır. Dil sorununda ilerleme kaydedilememesinin bir nedeni Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin yetersizliği olarak farklı araştırmacılar tarafından ortaya konulmuştur (Biçer ve Kılıç, 2017; Beyhan ve Epçaan, 2018). Biçer ve Kılıç (2017) bu sonucu destekler nitelikte; çocuğun yaşı ve sınıf düzeyi göz önünde bulundurulmadan aynı kitabın kullanıldığını tespit etmişlerdir. Diğer yandan öğretmenlerin dil sorunu yaşayan çocuklar ile iletişim kurmakta güçlük çektikleri, göçmen çocukların Türk çocuklarla iletişim kurmadaki sıkıntıları, sorunlarını iletmekte zorluk çektikleri, sınıf içinde yalnız olmak istedikleri ve bu durumun Türk çocukları da etkilediği görülmüştür. Bu nedenle öğretmenlerin, dil sorunu olan çocukları sınıflarında istemedikleri kanaatine varılmıştır (Uzun ve Bütün, 2016). Yıldız (2018) tarafından yapılan araştırmada Mersin'de eğitim gören Suriye uyruklu göçmen çocukların %66,8'inin okulda Türk arkadaşının bulunmadığı, %33,2'sinin ise Türk arkadaşına sahip olduğu belirtilmiştir. Suriye uyruklu göçmen çocukların eğitim sürecinde karşılaştıkları bir başka sorun da dil yetersizliğinden kaynaklanan sorunlardır. Bunlar; öğretmenin anlattıklarını anlamama ve dersi takip etme noktasında zorluk yaşamalarıdır (Yılmaz, 2020).

Suriye uyruklu göçmen çocukların dil yetersizliğinden dolayı eğitim süresinde karşılaştıkları başka önemli bir sorun çocuğun akademik başarısıdır. Dil sorunu, veli ilgisizliği ve devamsızlık gibi sebeplerin de etkilediği akademik sıkıntılara bakıldığında çocukların ders içeriğini anlayamama, derse katılamama ve sözel derslerdeki başarısının düşük olması gibi birçok konuda problemlerle karşı karşıya geldikleri görülmektedir (Yılmaz, 2020). Göçmen çocukların yaşadığı dil sorunu çocukların akademik başarılarını olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca Suriye uyruklu göçmen çocukların akademik başarısını etkileyen faktörler arasında devamsızlık, hedeflerinin olmaması, farklı eğitim sistemi ve motivasyon eksikliği gibi durumlar yer almaktadır ve bu konular doğrudan eğitim başarılarını etkilemektedir (Erdem, 2017; Şeker, 2020).

Bunların yanı sıra Temiz (2020) tarafından yapılan göçmen ve mülteci öğrencilerin ve mülteci öğrencileri olan öğretmenlerin düşüncelerinin yer aldığı çalışmada mülteci ve göçmen çocukların dil öğrenme sürecinde en sık karşılaştığı sorunların; konuşma, dinleme, özgüven eksikliği ve anadili daha sık kullanmaları olarak belirtilmiştir (Temiz, 2020). Bu noktada bahsetmek gerekir ki insanlar arasındaki iletişimin en önemli araçlarından biri dildir. İnsanların birbirlerini anlayabilmesi, kendini ifade edebilmesi ancak aynı dili konuşmaları ile mümkün olabilir. Bu çerçevede göçmenlerin dil sorunu birden fazla probleme yol açabilmektedir. Ayrıca var olan problemlerin çözümüne ulaşmakta sıkıntılar yaratabilmektedir (Korkut, 2018). Suriye uyruklu göçmen çocukların en önemli problemi olan dil öğrenimi çocukların uyum sürecini kolaylaştırır (Tunç, 2015).

Eğitimde yaşanan dil sorununun aile boyutu da vardır. Eğitimde başarıyı sağlamada en önemli araçlardan birisi veli-öğretmen iletişimidir. Fakat Suriye uyruklu ebeveynlerle öğretmenler arasında yaşanan dil sorunu sebebiyle bu sürece uyum sağlıklı bir şekilde yürütülememektedir. Bu nedenle, Suriye uyruklu çocukların başarısını sağlamada aktif bir role sahip olan ebeveynleri, çocuklarının eğitiminde yeterli yardımı sunamamaktadırlar (Dinler ve Hacıfazlıoğlu, 2020). Örneğin; öğretmenler göçmen çocukların sorunlarını ebeveynleriyle paylaşmak istediklerinde aradaki dil problemi sebebiyle sıkıntı yaşadıklarını belirtmektedir. Ebeveyn ve öğretmen aynı dili kullanmadıkları için iletişim kuramamakta ve çocuğun sıkıntısı çözüme ulaştırılamamaktadır (Uzun ve Bütün, 2016).

6.1. Okula Uyum

Suriye uyruklu göçmen çocukların eğitim ortamları temelde olmak üzere pek çok konuda uyum sorunları yaşadıkları aşikârdır (Yılmaz, 2020). Toplumlara yön veren başlıca olgulardan birisinin eğitim olduğu kabul edildiğinde, göçmen çocukların topluma uyum sürecinde, okul tecrübelerinin ve eğitim ihtiyaçlarının ciddi bir öneme sahip olduğu görülmektedir. Sağlıklı bir uyum süreci ile

çocukların eğitim hayatlarına uyumu kolaylaştırılabilir (Çopur, 2019). Göçmen çocukların karşılaştığı birçok uyum sorunu bulunmaktadır. Çocukların okula uyum sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi, verilen eğitimin verimliliğini artırmaktadır. Okula uyum sağlayabilen çocukların endişesi, stresi ve tedirginliği ortadan kalkmaktadır. Çocukların özgüveni artmakla birlikte gelişimine olumlu yönde etki etmektedir (Dinler ve Hacıfazlıoğlu, 2020).

6.2. Ayrımcılık

Bir diğer sorun olarak ayrımcılık karşımıza çıkmaktadır. Göçmenlerin ırk, renk, din gibi farklılıklarıyla gittikleri ülkelerde “biz-onlar” çatışması çok kolay kurulabilir. Dolayısıyla da farklı seviyelerde ayrımcılığa maruz kalabilmektedirler (Çoban Keneş, 2020). Bahsedilen farklılıklara bağlı olarak çevrelerinden gördükleri en büyük sorun ayrımcılıktır. Uyum süreci devam eden, bulunduğu ortama adapte olmaya çalışan göçmen çocuklar ayrımcılık ile karşı karşıya geldiklerinde uyum süreçlerinde daha fazla zorlanmaktadırlar (İzol, 2019).

Dinler ve Hacıfazlıoğlu (2020) yaptığı araştırmada, “Çocuklarda Dışlama Eğilimi”ne dikkat çekmiştir. Eğitim süresinde dışlanma algısını oluşturan en temel ögenin dil engeli olduğunu ve dil engeliyle birlikte, Suriye uyruklu göçmen çocuklara karşı Türk öğrencileri ve ebeveynleri tarafından sahip olunan peşin hüküm ve ayrımcılık temelli tutumun göçmen çocukların kendilerini dışlanmış hissetmelerinin bir unsuru olarak görülmüştür. Bahsedildiği üzere çocukların hayatlarında aile çok önemli bir unsurdur. Ailelerin çevresindeki bireylere karşı olan davranışları ve düşünce yapısı çocukların davranışlarını direkt olarak değiştirmektedir. Ayrıca Türk ailelerin, Suriye uyruklu göçmenler ile ilgili düşünce yapıları, Türk çocukların göçmen çocuklara yönelik düşüncelerine de yansımaktadır. Yapılan araştırmalar ışığında, Türk ailelerin çocukları, göçmen çocuklar ile aynı mekânda bulunmak istemedikleri düşüncesine ulaşılmıştır. Türk ailelerin, çocuklarına “Sakin onunla oyna, konuşma, hasta olursun” dediğini ve bu sebeple Türk-göçmen çocuklar arasında uyum sağlanamadığı ifade edilmiştir (Uzun ve Bütün, 2016). Kiremit, Akpınar ve Akcan’ın (2018) yapmış olduğu araştırmada ise, Suriye uyruklu göçmen çocukların özellikle okul ortamlarında akranları tarafından kabul görmediği, etiketlendiği ve dışlandığı da ifade edilmektedir.

6.3. Çocuk İşçiliği ve Çocuk Evliliği

Çocuk işçiliği geçmişten günümüze kadar olan süreçte görülen önemli sorunlardan birisidir. Çocuk işçiliği bir insan hakları sorunu olmakla beraber emek sömürsünün en vahşi biçimlerinden birisidir. Dünyada ve Türkiye’de ekonomik eşitsizliğin, göçün ve işsizliğin çoğalması sonucu çocuk emeğinin sömürülmesi günümüzün büyük bir sorunu haline gelmiştir (Çobaner, 2016). Suriye uyruklu göçmen ailelerin önemli bir kısmı, hatta tamamına yakını ekonomik yetersizlik nedeniyle çocuklarının çalışmasını kabul etmektedir. Hatta ve hatta çocukları teşvik etmektedirler (Lordoğlu ve Aslan, 2018; Yalçın, 2016). Türkiye’de çocuk işçiliği konusu sadece Suriye uyruklu göçmen çocukların sorunu olmamakla birlikte, göç sonucu meydana gelen bir konu değildir (Gül ve Türkmen, 2019). Çocukların çalışma hayatına dâhil olmalarının en önemli sonucu, eğitim hakkından yararlanamamaları veya eğitime devam edememeleridir (Soyalp, 2016). Çocukların eğitim hayatı ile çalışma hayatları aileleri tarafından karşılaştırıldığında eğitime verilen değer daha az olması çocukların eğitim hayatlarını olumsuz yönde etkilemektedir (Yurtman, 2017).

Bir diğer sorun ise çocuk evliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Göçmen ebeveynlerin inançları doğrultusunda kız çocuklarını erken yaşta evlenmesini uygun görmektedirler ancak çocuk evliliği insan hakları ihlalidir (Sarvan ve Efe, 2019). Genellikle Suriye uyruklu göçmen ailelerin ekonomik durumunun kötü olması sebebiyle kız çocuklarını erken yaşta evlendirmeye zorlayabilmektedir (UNESCO, 2015). Erken yaşta evlilik durumu çocuğun gelecek yaşantısındaki mesleği için gerekli

olan eğitimi alamaması, çocuğun iş gücünden yoksun olarak yaşamını sürdürmesi anlamına da gelmektedir. Tüm bu özellikleri ile çocuk evlilikler çocuğun bedensel ve ruhsal gelişimini olumsuz yönde etkileyen bir çocuk istismarı türüdür (Eren, 2019).

6.4. Özel Birleştirilmiş Sınıfta Eğitim Verilmesi

Suriye uyruklu göçmen çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonunu sağlamak ve dillerini geliştirmesini sağlamak amacıyla birtakım adımlar atılmıştır. Göçmen çocukların Türkçe dilini öğrenebilmeleri amacıyla MEB başta olmak üzere birçok kurum ve kuruluşun çalışmaları bulunmaktadır. Türk çocukların eğitim aldığı normal okullarda ve Geçici Eğitim Merkezlerinde eğitim alan çok sayıda öğrenci mevcuttur. Bu okullarda Suriye uyruklu göçmen çocuklar tüm öğrenimlerini Türk öğrencilerle aynı sınıflarda ayrıca Türkçe olarak eğitim almaktadır (Biçer ve Alan, 2018). Suriye uyruklu göçmen çocukların okula uyum sürecinde karşılaştıkları diğer bir sorun, farklı yaş düzeylerinde olan çocukların sınıfları ayrılmaksızın aynı sınıfta ders verilmesi durumudur (Hacıfazlıoğlu, 2020).

6.5. Okula Ulaşım Sorunu

Göçmen çocukların eğitime erişimindeki diğer bir engel olan okula ulaşım sorunudur. Kamp dışına yerleşmiş Suriye uyruklu çocukların eğitime erişimlerinde bazı sorunlar olduğu belirtilebilir. Kamp içinde yaşamlarını sürdüren Suriye uyruklu göçmen çocukların büyük bölümü eğitime erişim sağlayabilmekteyken, kamp dışında yaşayan çocukların dörtte üçü eğitime devam etmemektedir (Akpınar, 2017). Kamp dışındaki geçici eğitim merkezlerinde çoğunlukla servis hizmeti bulunmamaktadır. Bu nedenle okula uzak yerlerde ikametgâh eden çocuklar okula erişimde problemler ile karşı karşıya gelmektedir (Nur Emin, 2016).

6.6. Müfredat, Materyal ve Fiziki Altyapı Sorunları

Ayrıca müfredat, materyal ve fiziki altyapı sorunları, uyum sorunları ve öğretmen sorunları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Sınıfların yetersiz kalması, eğitim-öğretim materyallerinin kısıtlılığı, çocukların kırtasiye ihtiyaçlarının karşılanamaması gibi durumlar müfredat, materyal ve fiziki alt yapı sorunlarının içinde yer almaktadır (Aydın ve Kaya, 2017; Gencer, 2017; Moralı, 2018). Bu sorunlara ek olarak Çınar ve Demir (2020) yaptığı araştırmada öğrenci sayısının fazla olması ve okul saatlerinin uygun olmaması nedeniyle verilen eğitim ortamlarını yetersiz olduğunu ifade etmiştir. Sakız (2016) tarafından yapılan çalışmada ise okul yöneticileri mevcut müfredatın yeterince esnek olmadığını, öğrencilerin farklı gereksinimleri olduğu hatta yeterli düzeyi iyi olan öğrenciler için müfredatın yeterli düzeyde olmadığını ifade etmişlerdir.

6.7. Denklik

Suriye uyruklu göçmen çocukların eğitim süresinde karşılaştıkları sorunlarından biri de denklik oluşturulamamasıdır. Göçmen çocukların düzeylerine uygun olmayan bir öğrenim görmektedirler. Bu durum ise çeşitli problemlerle birlikte devamsızlık sorunlarını da etkilemektedir (Nevşehir Valiliği İnsan Hakları Kurulu, 2016). Diğer yandan Levent ve Çayak'ın (2017) yaptığı bir araştırmada okul yöneticilerinin yarısına yakını Suriye uyruklu göçmen çocukların eğitiminde yaşanan denklik sorununun önemine dikkat çekmiştir. Suriyeli göçmen çocukların göç süresince yaşadıkları ve farklı bir eğitim sisteminden gelmeleri nedeniyle birlikte belli bir süre okul hayatlarına devam edemedikleri

için kaçınıcı sınıftan eğitimlerine devam edecekleri konusunda belirsizliklerin yaşandığı okul yöneticileri tarafından belirtilmiştir. Denklik belgesi olmayan Suriyeli göçmen çocukların okullara kayıt sürecinde veli beyanlarının dikkate alındığını ifade eden Dinler ve Hacıfazlıoğlu (2020), yaptığı araştırmada velilerin beyanlarında çocuğun yaşının altındaki sınıflara kaydedilmesini istedikleri, okul yönetimlerinin de bu beyana göre kayıt işlemlerini gerçekleştirdikleri ifade edilmiştir. Öğrencilerin denklikleri sağlanamayan sınıflarda eğitim görmelerinden dolayı hazırbulunuşluk düzeylerine uygun bir eğitim alamamaktadır (Temiz, 2020).

6.8. Okullarda Kayıt Sorunu

Bir diğer sorun ise göçmen çocukların okula kayıt aşamasında yaşadığı sıkıntılardır. Bu çerçevede göçmen çocukların buldukları illerin kalabalık olmasından kaynaklı okullarda boş kontenjan bulamamaktadır. Özellikle Suriye uyruklu insanların yoğun olarak bulunduğu Kilis, Urfa ve İstanbul gibi illerde sıkıntılar yaşanmaktadır. Ayrıca okula kayıt için giden öğrencilerden ansızın ilave belgeler talep edilmesi halinde okula kayıt süreci uzamaktadır (Tanrıkulu, 2017).

Levent ve Çayak (2017) ise Suriye uyruklu göçmen çocukların okula kayıt aşamasında karşılaştıkları sorunlardan bir diğerine olan kayıt sisteminin yetersizliğine değinmiştir. Okul yöneticileri ile yürütülen araştırmada, Suriye uyruklu göçmen çocukların kayıt işlemlerinde kullanılan Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi'nin (YÖBİS) genel olarak iyi olduğunu fakat sistemin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. İnsan Hakları İzleme Örgütü İnsan Hakları İzleme Örgütü (2015) raporunda, okula kayıt için gelen Suriye uyruklu çocukları bazı devlet okullarının kabul etmediği yine devlet okullarının çocukların gereksinimlerini yeterince karşılanmadığı ifade edilmektedir. Bazı devlet okullarında kayıt yaptırabilmek için ilave belgeler talep edilmektedir. Suriye uyruklu ebeveynlerin çoğu okula nasıl kayıt yaptıracağı konusu hakkında bilgisi olmadığını dile getirmektedir.

6.9. Türkçe Öğretimi ve Materyal Sıkıntıları

Günümüzde, hedef kitlenin dil, ırk, lehçe, kültürel çevre ve yaş aralığına bakılmaksızın hazırlanan kitaplar, Türkçe öğretim materyalleri, heterojen sınıflar, amaca uygun olmayan ortamlar, Türkçe öğretimi konusunda karşılaşılan en büyük sorunların başında gelir (Alyılmaz, 2018).

Göçmen çocuklara Türkçe dil eğitiminde kullanılan materyallerin yetersizliği konusunda farklı düzeydeki çocukların gelişim özelliklerine hitap edecek materyaller bulunmamaktadır. Dolayısıyla öğretmenler kendi ders içeriklerini oluşturmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir (Demet, Sevilay ve Sosyal Kanat, 2018). Moralı (2018) Türkçe öğreticisi olarak çalışan öğretmenlerle yaptığı araştırmada, Suriye uyruklu çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan birtakım duyuşsal sorundan bahsetmiştir. Bu sorunların başında motivasyon eksikliğinin geldiğini tespit etmiştir. Diğer bir bulguya göre çocuklara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yaşanan sorunun materyallerle ilgili olduğunu tespit etmiştir.

7. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada Suriye'de yaşanan olaylar nedeniyle Türkiye'ye göç etmek zorunda bırakılan göçmen çocukların eğitim gereksinimleri ve okula uyum süreçlerinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin mevcut durumun değerlendirilmesinin yapılması hedeflenmiştir. Bu amaçla ülkemizde bulunan Suriye uyruklu göçmen çocukların "eğitimi" ile ilgili akademik çalışmalar derlenerek genel durum ortaya

konmaya çalışılmıştır. Çalışma sonucunda göçmen çocukların eğitimi konusunda birçok sorun ile karşılaşıldığı tespit edilmiştir.

Göç sonucu ülkeye yerleşen göçmen çocuklar, hayatlarının her alanında sorunlar ile karşılaşmaktadır. Fakat göçmen çocukların yaşadığı sorunlar hak ihlallerini de beraberinde getirmektedir. Türkiye’de 3,5 milyonu aşkın göçmen bulunmakla birlikte bu nüfusun yaklaşık yarısını çocuk nüfus oluşturmaktadır. Göçmen ya da yerel halktan olup olmamasına bakılmaksızın çocukların hakları çeşitli sözleşme, bildirme ve yasalar ile güvence altına alınmıştır. Çocuklar bu süreçte en temel haklarından olan eğitim hakkından mahrum bırakılmaktadır. Başta yoksulluk olmak üzere çeşitli nedenler ile okula gidemeyen çocukların eğitim hakkından yararlanabilmesini sağlamak toplumsal uyumu da kolaylaştıracaktır.

Eğitime erişim konusunda yaşanan sıkıntılara baktığımızda; kamplarda yaşayan çocuklar ile şehirlerde, köylerde yaşayan çocukların farklılık gösterdiğini görülmektedir. Kamp içerisinde yaşayan çocukların eğitime erişimleri oldukça kolayken, şehirlerde ya da köylerde yaşayan çocukların ulaşım sıkıntısı çektiği belirtilmektedir. Bunun yanı sıra eğitime erişim konusunda en önemli sorun ailelerinin yoksulluk, dini inanç görüşleri sebebiyle kız çocuklarını küçük yaşta evliliğe, erkek çocuklarını ise çocuk işçiliğine yönlendirmeleridir. Diğer yanda okula kayıt aşamasında sıkıntı yaşayan göçmen çocukların varlığı da yok sayılmamalıdır. Göçmen çocuklar okula kayıt aşamasında çeşitli belge yetersizlikleri sebebiyle okula kayıt sürelerinin uzaması da ayrı bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

Okula kayıt yaptıran çocuklar da pek çok sorunla karşılaşabilmektedir. Yaşanan bu sorunların kaynağını dil oluşturmaktadır. Yerleştikleri ülkenin dilini bilmeyen göçmen çocuklar, hayatlarının her alanında sıkıntılar ile karşı karşıya gelmektedirler. Göçmen çocukların yaşadığı dil sorunu; onların akademik başarılarını, arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle iletişimini ve özgüvenini olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca göçmen çocuklar dil sorunundan kaynaklı ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalmaktadır. Göçmen çocukların ayrımcılık ve dışlanmaya maruz kalmalarında diğer bir etken ise ırklarının farklı olmasıdır. Dil öğretimi sırasında yaşadıkları sorunların başında ise Türkçe öğretiminde kullanılan materyallerin yetersizliği gelmektedir. Dil sorununun eğitimdeki diğer bir unsuru ise veli-öğretmen iletişimsizliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dinler ve Hacıfazlıoğlu’nun (2020) yürüttüğü bir araştırmada dil farklılığından ötürü veli ile iletişim kuramayan öğretmenler, öğrencilerinin okula uyum sürecinde sıkıntı yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Eğitim gören göçmen çocukların; farklı yaş grupları ile aynı ortamda eğitim alma durumu, uyum problemi, materyal eksikliği, müfredat farklılığı, akademik başarı, eğitim-öğretimde denklik gibi sorunlarında yer aldığı görülmektedir. Bahsedilen tüm sorunlar çerçevesinde göçmen çocukların okula uyum problemleri yaşadıkları göz ardı edilmeyecek düzeydedir.

İlgili araştırmaların derlenmesi ile ortaya çıkan öneriler;

- Suriye uyruklu göçmen çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanması, yoksulluk nedeniyle çalışmak zorunda bırakılan çocukların ailelerine ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından maddi destek sağlanarak göçmen çocukların okullaşma oranlarının artırılması,
- Suriye uyruklu göçmen çocuklara Türkçe dil eğitimi konusunda verilen derslerin sayısının ve dil öğretimi sırasında kullanılan materyallerinin niteliğinin artırılması,
- Okula kayıt sürecinin nasıl ilerlemesi gerektiği konusunda ilgili personellerin bilgilendirilmesi,
- Tüm Suriye uyruklu göçmen bireylerin, çocuklarının eğitim hizmetlerine erişim hakkındaki imkanlara ilişkin bilgilendirilme yapılması,
- Göçmen ailelerine yönelik Türkçe dil kurslarının düzenlenmesi,
- Türk öğrencilere okul psikolojik danışmanları tarafından, mülteci çocukların yaşam koşulları ve göç süreci anlatılarak empati kurmalarının sağlanması,

Derleme Makalesi

- MEB bünyesindeki Türk öğretmenlere “çocuk hakları” konulu hizmet içi eğitimlerin verilmesi, ayrıca okullarda bulunan idareciler dahil tüm okul personeline hak temelli yaklaşım konusunda bilgilendirici çalışmalar yapılması,
- Okulda sık devamsızlık yapan çocukların tespitinin yapılarak, devamsızlık konusuyla başa çıkmada çözüm önerilerinin geliştirilmesi,
- Çocukların geldikleri ülkede gördükleri olumsuz olayların, ilerleyen dönemlerde yaşamlarına yansımaması adına okul psikolojik danışmanları tarafından düzenli olarak gerek bireysel gerekse grup görüşmeleri yapılması,
- Göçmen çocukların maruz kaldığı ayrımcılık ve dışlanma konularının önüne geçilmesi amacıyla okullarda hem çocukların hem de ailelerinin katılabileceği pek çok sanatsal faaliyetler (tiyatro gösterileri, özel gün ve haftalarda şiir yarışmaları) düzenlenmesidir.

Bu önerilerin yanında göçmen çocukların, eğitim sorunları için öğretmen ve idareciler, göçmen çocuklar ve ebeveynleriyle aynı zamanda da toplumla ilişkilerini arttıracak çalışmaların yürütülmesi sorunların çözümüne gidecek bir yol olarak düşünülebilir. Ayrıca göçmen çocukların, eğitim sorunlarının çözümü için bu süreçte aktif rol alan tüm paydaşların (öğretmenler, idareciler, ebeveynler ve toplum gibi) iş birliği içerisinde çalışmalarını sürdürmeleri gerektiği ve bu sayede göçmen çocukların eğitim süreçlerine daha aktif katılım sağlayacağı öngörülmektedir.

Kaynakça

- Akpınar, T. (2017). Türkiye'deki Suriyeli mülteci çocukların ve kadınların sosyal politika bağlamında yaşadıkları sorunlar. *Balkan ve Yakın Doğu Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(3), 16-29.
- Aksoy, Z. (2012). Uluslararası göç ve kültürlerarası iletişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(20), 292-303.
- Aktaş, M. (2018). Türkiye'deki Suriyeliler: sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 42, 129-154.
- Aktürk Çopur, D. (2019). *Mülteci öğrencilerin uyum sürecinde karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Düzce.
- Alyılmaz, S. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde hedef kitlenin/"öğrenen" in önemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(4), 2452-2463.
- Başar, M., Akan, D., ve Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Education Journal*, 26(5), 1571-1578.
- Beltekin, N. (2016). Türkiye'nin mülteci eğitim ihtiyaçlarını karşılama yönünde ilerlemesi Suriyeli mülteciler örneği. *Avrasya Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 16(66), 175-190.
- Biçer, N. ve Kılıç, B. S. (2017). Suriyeli öğrencilere Türkçe öğretmek için kullanılan ders kitaplarının öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(4), 649-663.
- Biçer, N. ve Özeltun, H. (2020). Mülteci ortaokul öğrencilerinin Türkçe dil becerilerine ve okula uyum süreçlerine ilişkin Suriyeli ve Türk öğrencilerin görüşleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(23), 348-364.
- Boylu, E. ve Işık, P. (2020). Suriyeli mültecilerin yoğun olarak yaşadığı illerde Türkçe öğrenme süreçleri üzerine öğretmen görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 1113-1128.
- Buz, S. (2008). Türkiye'deki sığınmacıların sosyal profili. *Polis Bilimleri Dergisi*, 10(4), 1-14.
- Büyükhana, M. (2021). Uluslararası ve ulusal mevzuata göre Türkiye'deki Suriyelilerin hukuki statüsü. *Research Studies Anatolia Journal*, 4(2), 76-90.
- Çobaner, A. A. (2016). Türkiye'de çocuk işçiliği sorunu ve haberlerde Suriyeli çocuk işçilerin izini sürmek. *İstanbul Arel Üniversitesi İletişim Çalışmaları Dergisi*, 5(9), 13-49.
- Dinler, C. ve Hacıfazlıoğlu, Ö. (2020). Mülteci çocukların ilköğretime uyum süreçleri: Tekirdağ ilinin bir okulundaki öğretmenlerin ve yöneticilerin deneyimleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1717-1728.
- Dost, S. (2014). Ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde ülkemizdeki Suriyeli sığınmacıların hukuki durumu. *Süleyman Demirel Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4(1), 27-69.
- Emin, M. N. (2019). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi (1. Baskı). İstanbul: SET Vakfı İktisadi İşletmesi.
- Eren, Z. (2019). Yönetici ve öğretmen görüşlerine göre göçmen çocukların eğitim sorunları ve çözüm önerileri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 213-234.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Erdoğan, T. ve Vakıf, B. (2020). Çocukluk sosyolojisinin tarihsel gelişimi ve kuramsal temelleri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 44, 461-486.

- Gencer, T. E. (2017). Göç ve eğitim ilişkisi üzerine bir değerlendirme: Suriyeli çocukların eğitim gereksinimi ve okullaşma süreçlerinde karşılaştıkları güçlükler. *Journal of International Social Research*, 10(54), 839-851.
- Gülay H. (2019). Anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu çocukların okula uyumunun sosyal beceriler açısından incelenmesi. *E-Journal Of New World Sciences Academy*, 6(1), 139-146.
- Human Rights Watch (2015). “Geleceğimi Hayal Etmeye Çalıştığımda Hiçbir Şey Göremiyorum”, *Türkiye'deki Suriyeli Mülteci Çocukların Eğitime Erişiminin Önündeki Engeller–Kayıp Nesil Olmalarını Önlemek: Türkiye* (ss. 16-35). [Erişim adresi: https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/turkey1115tu_web.pdf, Erişim tarihi: 17.10.2021.]
- İlkyaz, E. (2020). *Göçmenlere yönelik uygulanan eğitim politikalarının ve sorunlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- İzol, N. (2019). *Suriyeli mülteci çocukların eğitim hayatına uyum sürecinin değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Karademir, D. ve Doğan, M. (2019). Suriyeli mültecilerin mekânsal analizi: Şanlıurfa örneği. *Cografya Dergisi*, (39), 111-124.
- Kaya, M. (2017). Türkiye'deki savaş mağduru engelli Suriyeli mültecilerin toplumsal hayata adaptasyon süreçleri: özel ve kamusal alan engelleri. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, (16), 127-144.
- Keneş, H. Ç. (2019). Türkiye’de zorunlu göç mağduru çocuklar: çatışmalar ve yıkımlar nedeniyle “kendi evinde mülteci olmak. *Mülkiye Dergisi*, 43(3), 625-656.
- Kiremit, R. F., Akpınar, Ü. ve Akcan, A. T. (2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2139-2149.
- Kirmayer L. J., Narasiah L., Munoz, M., Rashid, M., Ryder, A. G., Guzder, J., Hassan, G., Rousseau, C., & Pottie, K. (2011). Common mental health problems in immigrants and refugees: general approach in primary care. *CMAJ*, 183(12), E959-E966.
- Levent, F. ve Çayak, S. (2017). Türkiye’deki Suriyeli öğrencilerin eğitime yönelik okul yöneticilerinin görüşleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 17-35.
- Korkut, R. (2010). *Türkiye’de sığınmacı ve mülteciler*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Lordoglu, K. ve Aslan, M. (2018). Görünmeyen göçmen çocukların işçiliği: Türkiye'deki Suriye'li çocuklar. *Çalışma ve Toplum*, 57(2), 715-731.
- McBrien, J. L. (2005). Educational needs and barriers for refugee students in the united states: a review of the literature. *Review of Educational Research*. 75(3), 329-364.
- Merey, Z. (Ed.). (2017). *Çocuk hakları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Moralı, G. (2018). Suriyeli mülteci çocuklara Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 8(15), 1426-1449.
- Mülteciler ve Sığınmacılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği. [Erişim adresi: <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> Erişim tarihi: 01.05.2021.]
- Nevşehir Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu. (2016). *Geçici koruma altındakiler, sığınmacılar, göçmenler ve mülteciler raporu*. [Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.13140/RG.2.1.2088.2322>, Erişim tarihi: 05.05.2021]

- Nurdoğan, A. K., Dur, A. İ. B. ve Öztürk, M. (2016). Türkiye'nin mülteci sorunu ve Suriye krizinin mülteci sorununa etkileri. *İş ve Hayat*, 2(4), 217-238.
- Nur Emin, M. (2016). *Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi*. Seta, 153. [Erişim adresi: http://file.setav.org/Files/Pdf/20160309195808_turkiyedeki-suriyeli-cocuklarin-egitimi-pdf.pdf, Erişim tarihi: 07.05.2021.]
- Özdemir, A. ve Budak F. (2017). Göçün çocuk ruh sağlığı üzerine etkileri. *KADEM Kadın Araştırmaları Dergisi*, 212-223.
- Reçber, S. (2014). Hayatın yok yerindekiler: Mülteciler ve sığınmacılar. *VI. Sosyal İnsan Hakları Ulusal Sempozyumu*, Eskişehir.
- Sakız, H. (2016). Göçmen çocuklar ve okul kültürleri: Bir bütünleştirme çalışması. *Göç Dergisi*, 3(1), 65-81. <https://doi.org/10.33182/gd.v3i1.555>
- Sarvan, S. ve Emine, E. (2020). Mülteci çocuklar ve sorunları. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(1), 55-62.
- Sevilay, B., Sosyal Kanat, Ö. ve Demet, G. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Sever, M. B. (2020). Suriyeli mülteci çocukların eğitim durumu ve sosyal uyum örnekleme. *Journal of European Education*, 10(1-2), 1-16.
- Soyalp, İ. O. (2016). “Suriye’den Gelen Göç ve Çocukların mevcut durumu”. *Türkiye’de Çocuk İşçiliği Sorunu: Suriye’den Gelen Mülteciler Sonrası Mevcut Durum ve Çözüm Önerileri Konferans Raporu*. Hayata Destek Derneği ve Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Sözer, M. A. ve Işıker, Y. (2021). Suriyeli öğrencilerin eğitim süreçlerinde öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(1), 183-200.
- Şahin, H. (2020). Göç olgusu, mülteci çocukların eğitimi ve Suriyeli mülteci çocukların Türk eğitim sistemine entegrasyonu süreci. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 9(1), 377-394.
- Şeker, B. D. ve Aslan, Z. (2015). Refugee children in the educational process: An social psychological assessment. *Journal of Theoretical Educational Science*, 8(1), 86-105.
- Şeker, S. (2020). *Mülteci öğrencilerin karşılaştığı eğitim sorunları: Yozgat ili örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat.
- Tanrıkulu, F. (2017). Türkiye’de yaşayan Suriyeli çocukların eğitim sorunu ve çözüm önerileri. *Liberal Düşünce Dergisi*, 22(86), 127-144.
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2021a). [Erişim adresi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> Erişim tarihi: 01.05.2021.]
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (2021b). [Erişim adresi: <https://www.goc.gov.tr/multeci>, Erişim tarihi: 01.05.2021.]
- Teymurlu, C. (2019). *İlkokul öğrencilerinin okula uyumu ve yaşadıkları sorunlarla ilgili veli ve öğretmen görüşleri üzerine bir olgubilim çalışması*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu [TDK] (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

- Uluocak, G. P. (2009). İç göç yaşamış ve yaşamamış çocukların okulda uyumu. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (26), 34-44.
- Uluslararası Göç Örgütü [IOM] (2009). Göç Terimleri Sözlüğü. [Erişim adresi: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml31_turkish_2ndedition.pdf, Erişim tarihi: 28.04.2021.]
- UNESCO (2015). *Bridging learning gaps for youth: UNESCO education response to the Syria Crisis (2015-2015)*. [Erişim adresi: https://www.cois.org/uploaded/Blog/Jane-Rufugee-Crisis/UNESCO_EDUCATION_SECTOR_Response_to_the_Syrian_Crisis_in_Jordan_November_2013.pdf, Erişim tarihi: 05.05.2021.]
- UNICEF (2017). *2016 Suriyeli çocuklar için neden en kötü yıl oldu?* [Erişim adresi: <https://www.unicef.org/turkey/raporlar/2016-suriyeli-%C3%A7ocuklar-i%C3%A7in-neden-en-k%C3%B6t%C3%BC-y%C4%B1-oldu> Erişim tarihi: 05.07.2021.]
- Uzun, E. M. ve Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Yalçın S. (2016). Hatay ve Urfa'da yaşayan Suriyeli çocukların eğitim ve çalışma durumları, Türkiye'de Çocuk İşçiliği Sorunu: Suriye'den gelen mülteciler sonrası mevcut durum ve çözüm önerileri Konferans Raporu. *Hayata Destek Derneği ve Bilgi Üniversitesi Göç Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi*, 31- 34.
- Yavuz, Ö. ve Mızrak, S. (2016). Acil durumlarda okul çağındaki çocukların eğitimi: Türkiye'deki Suriyeli mülteciler örneği. *Göç Dergisi*, 3(2), 175-199.
- Yenen, E. T. ve Ulucan, P. (2020). Uzman görüşleri doğrultusunda Türkiye'de yaşayan mülteci çocukların sorunlarına yönelik çözüm önerileri. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(1), 292-305.
- Yıldırım alp, S. ve İslamoğlu E. (2016). İstihdamda Suriyeli Göçmen Kadın Olmak: Ev Hizmeti Sektöründe Suriyeli Göçmen Kadın Çalıştırmaya Yönelik Bir Alan Araştırması, Uluslararası Göç ve Kültür Sempozyumu, 1-3 Aralık, Amasya.
- Yıldız, F. (2018). *Suriyeli sığınmacı çocukların eğitim sorunları ve entegrasyon süreçleri: Mersin örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Orta Doğu ve İslâm Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- Yılmaz, M. (2020). *Suriyeli mülteci öğrencilerin okul ortamına uyumu*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Yurtman Acar, G. (2017). *Suriyeli mülteci göçü bağlamında risk grupları: Çalışan çocuklar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Zhou, M. (2001). Vietnamlı mülteci çocukların kültürleşmesi. *Etnik kökenler: Amerika'daki göçmenlerin çocukları*. New York: Russell Sage Foundation.

Extended summary

People may have to go other countries for different reasons. While some people migrate to other lands in order to reach better living conditions, others have to migrate to other countries due to reasons such as terrorism, natural disasters and war. Due to the civil war that started in Syria in 2011, people have a feeling of insecurity. As a result people left their country in order to escape from there. They started to search for a living space where they could live mentally and physically in a healthier life. Immigrants face various cultural, social, economic, and psychological problems in the countries where they are settled and negatively affect school-age children's education. Refugee children who have settled in the country as a result of migration face difficulties in all aspects of their lives. In recent years, there has been a rapid increase in the number of people under temporary protection status and refugees. Having 3.5 million refugees in Turkey, it is an important point that the half of this population is children. This article discusses the problems faced by refugee children who have been forced to emigrate to Turkey due to war and conflicts in Syria, the problems they face in school adaptation processes and the problems they face during education.

As stated in the convention on the Rights of the Child, the refugee child's right to education is guaranteed as a fundamental right. With the right to education granted to children, it may be possible to solve the problems of refugee children who have trouble adapting to the country they settled in. At the very beginning of the social requirements that make the child rights convention important, it can be explained by the situation in which all the World exist today. It can be said that children are victims in some parts of the World today. War, poverty, health, physical and sexual abuse, exclusion, child labor, lack of education etc. are leading subjects where they are victims. Refugee children have similar difficulties in these matters and Refugee children have the same rights with the native children. The social integration of refugee children in the country can only be resolved through schools. The number of Syrian refugee children between the ages of 0-18 who are under temporary protection in Turkey is 1,740,283. Eight hundred thirty-six thousand two hundred fifty-eight of the children in this group are girls and 904,025 are boys. 13.6% of Syrian refugee children are between the ages of 0-4, 15.2% between the ages of 5-9, 11.48% between the ages of 10-14 and 6.9% between 15-18. children constitute. The high child population has caused the need for education to come to the fore.

Refugee children encounter problems with the education system and adaptation to school. The experiences of migrant refugees in this process may differ from each other. The difficulties experienced in this process can be defined in various stages. Previous experiences of the children in their country of origin, their experiences during immigration, and the barriers they face after they settle in another country are among the factors that affect children's current difficulties.

Many refugees may be subjected to violence before immigration and may lose their living place and even their families. As a result of these losses, they gain many traumatic experiences. The traumatic events experienced by migrant children harm all areas of their development. The problems they encounter during migration are stated as being exposed to violence, difficult living conditions, nutritional problems, uncertainty about the future, and having to leave the primary caregivers. Refugees come to their country of residence with health, food, accommodation, education, cultural adaptation, and language problems. The most fundamental problems of migrants are to meet their physical needs. The next most important problem is to adapt to the society by adopting the language, customs, values and rules of the country they have settled in. Some cultural and social adaptation problems of these people, who started to live in an unknown place, also arise.

Refugees trying to cope with many difficulties are also affected by environmental factors in their host country. Refugees encounter problems in many areas such as accommodation, health, education, and economy where they will start a new life and have difficulties accessing these services. In this context, the most critical issue is the educational problems of refugee children. According to the Directorate General of Migration Management data for April 2021, the number of refugee children in Turkey is 1.740.283. This number is quite high.

The education needs of refugee children in the country where they came and took refuge after suffering victimization from their country of origin cannot be ignored. As it is known in all societies, children constitute the riskiest, most vulnerable and weakest group in migrating societies. Adapting to the education system and social structure of the migrant children in their country of residence indicates a very difficult process.

In this direction, it is aimed to make visible the educational needs and school adaptation process, which are one of the basic needs of Syrian immigrant children, and the difficulties they face in this process, and to raise awareness about the importance of this issue. Suggestions were made within the framework of the collected problems.

Immigrant children studying; It is seen that there are problems such as education in the same environment with different age groups, adaptation problems, lack of materials, differences in curriculum, academic success, equivalence in education. Within the framework of all these mentioned problems, it is undeniable that immigrant children have problems of adaptation to school.

,